

waarde

Jaarverslag 2019

Een jaar van verandering

Noord-Hollands Archief

Jaarverslag 2019

Een jaar van verandering

Inhoud

Jaarverslag Noord-Hollands Archief 2019

Een jaar van verandering

- 7   **Voorwoord**

- 9   **I Bestuur en beleid**

- 13   **II Bij ons zijn jullie in goede handen**
    Het Noord-Hollands Archief als betrouwbare en innovatieve partner voor overheden
    Voorlichting en advisering
    Archieftoezicht
    Programma Digitaal Informatiebeheer

- 17   **III Wij zijn er voor iedereen**
    Van bouwdoos, informatie over je familie, schoolbezoek, lezing, chat tot een lekker
    kopje koffie
    Bezoekers (en aantallen)
    De Janskerk is gereed voor de toekomst
    Activiteiten
    Joh. Enschedé in de Janskerk
    Wintertentoonstelling
    Educatie
    Communicatie
    Provinciale Atlas Noord-Holland
    Oneindig Noord-Holland

- 27   **IV Wij bewaren voor later**
    Het NHA beheert en vormt collecties voor nu en de komende generaties
    Toegankelijkheid
    Preventie en conservering
    Bruiklenen
    Depotcapaciteit
    Historisch Archief Haarlemmermeer

- 33   **V De mensen achter het NHA**
    Een jaar van resultaten en verdieping
    Ondernemingsraad
    NHA als groen bedrijf

- 38   **Samenvatting jaarrekening**

Jaarverslag 2019

Een jaar van verandering

Voorwoord

In 2019 vond dan eindelijk de grote verbouwing en restauratie plaats van het in- en exterieur van de Janskerk, het publiekscentrum van het Noord-Hollands Archief (NHA). Een groot deel van het jaar stond de Janskerk volledig 'op z'n kop' en werd de fysieke dienstverlening aan het publiek verzorgd vanuit onze locatie Kleine Houtweg. Dankzij de grote inzet van bouwteam, architecten, (onder)aanneemers, gebouweigenaar de gemeente Haarlem en niet te vergeten onze eigen medewerkers, werd op 22 november 2019 in het bijzijn van velen een volledig verbouwde en gerestaureerde Janskerk door Jos Wienen, burgemeester van Haarlem, feestelijk heropend.

In het vernieuwde publiekscentrum is het aantal fysieke studiezaalplaatsen sterk gereduceerd, alles is geconcentreerd op de begane grond van de Janskerk. De vrijgekomen ruimte kon worden benut voor de realisatie van een boeiende permanente expositie over drukkerij Joh. Enschedé. Aparte gangen kwamen beschikbaar voor tijdelijke tentoonstellingen en een Historisch DrukLAB.

Daarnaast hebben wij ons ook in dit verslagjaar weer gericht op de door onze partners en deelnemende overheden zo gewenste verdere ontwikkeling en implementatie van duurzame toegankelijkheid van hun digitale informatie.

Hiervoor werd een apart programma opgezet, waarin uitdrukkelijk de samenwerking wordt gezocht, niet alleen met de andere RHC's en het Nationaal Archief, maar ook met lokale en regionale partners in Noord- en Zuid-Holland.

Naast de genoemde activiteiten en werkzaamheden is er in 2019 door onze medewerkers en vrijwilligers nog heel veel meer verricht. Veel daarvan kunt u aantreffen in dit jaarverslag. Kenmerkend voor het NHA is de grote bevoegenheid en motivatie die bij de uitvoering van het werk door bestuur, managementteam, medewerkers en vrijwilligers aan de dag worden gelegd. En bovenal het gevoel en de overtuiging dat wij het samen moeten doen!!

Lieuwe Zoodsma
directeur Noord-Hollands Archief

Jos Wienen
*voorzitter bestuur Noord-Hollands Archief
burgemeester van Haarlem*

Ingang Noord-Hollands Archief, locatie Janskerk.

I. Bestuur en beleid

Het Noord-Hollands Archief (NHA) is een gemeenschappelijke regeling van de rijksoverheid (ministerie van OCW), de gemeente Haarlem en de gemeente Velsen. Het NHA heeft dienstverleningsovereenkomsten afgesloten met de provincie Noord-Holland en met de gemeenten Aalsmeer, Beverwijk, Bloemendaal, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Uithoorn en Zandvoort. Verder is de directeur van het NHA benoemd als archivaris bij de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK), de Omgevingsdienst IJmond (OD IJmond), de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG), de gemeenschappelijke belastingdienst Cocensus en het Recreatieschap Spaarnwoude. Tot slot beheert het NHA een aantal in zijn werkingsgebied gelegen polderarchieven voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

Het algemeen bestuur (AB) van het Noord-Hollands Archief bestaat uit zes leden: drie leden namens de rijksoverheid, benoemd door de minister van OCW, twee leden namens de gemeente Haarlem, waaronder qualitate qua de burgemeester van Haarlem als voorzitter en één lid namens de gemeente Velsen.

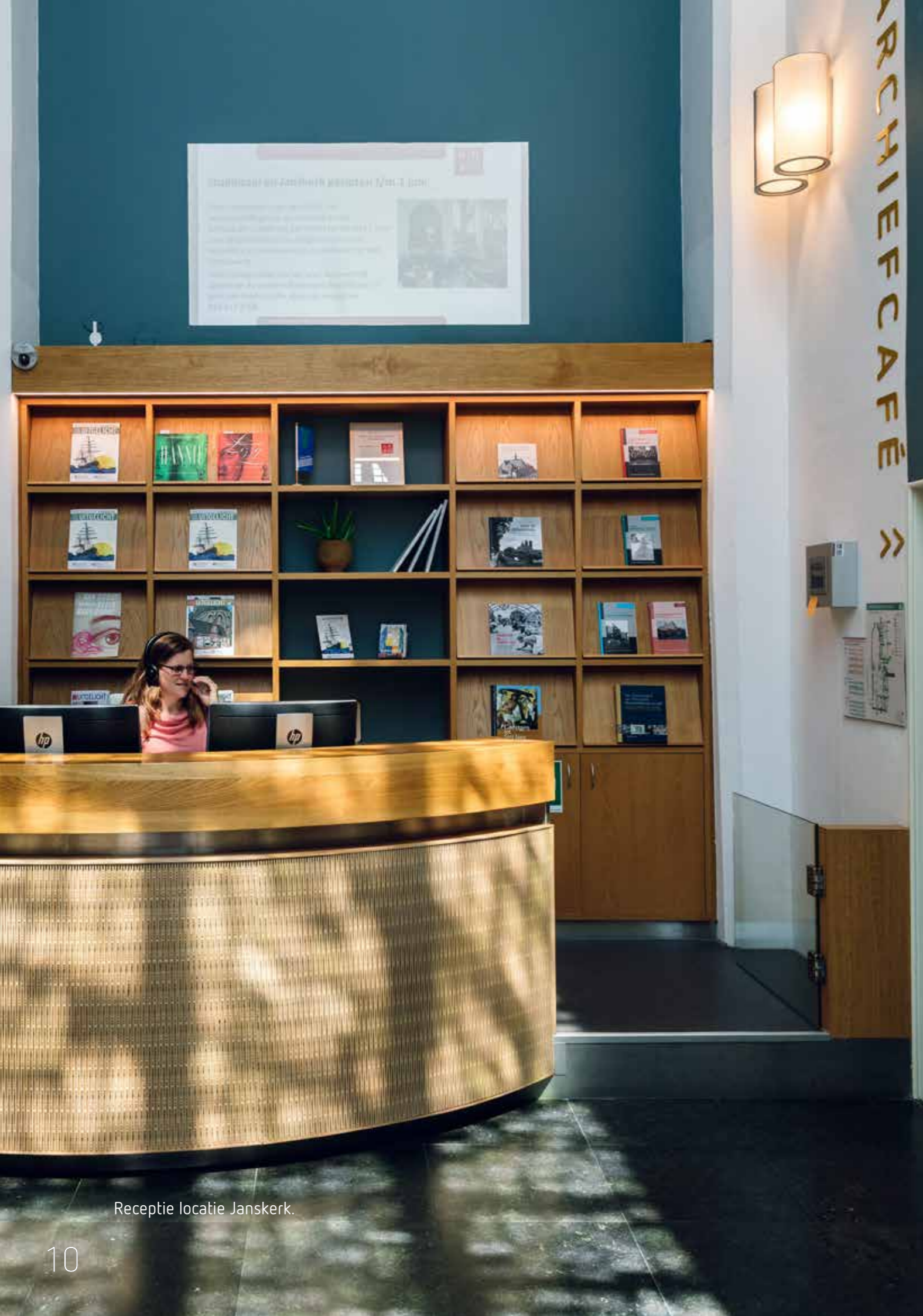
Per 1 januari 2019 kende het bestuur de volgende samenstelling:

■ mw. B.J. (Boudien) Glashouwer RE RI CISA	Rijk/OCW
■ mw. drs. M.J.C. (Marianne) Heeremans	Rijk/OCW
■ dhr. drs. C. (Cornelis) Mooij	Rijk/OCW
■ wethouder Cultuur, dhr. R.J. (Jeroen) Verwoort	gemeente Velsen
■ wethouder Cultuur, mw. drs. M.Th. (Marie-Thérese) Meijs	gemeente Haarlem
■ burgemeester, dhr. drs. J. (Jos) Wienen (voorzitter)	gemeente Haarlem

Als secretaris van het bestuur trad op dhr. drs. L. (Lieuwe) Zoodsma, directeur van het NHA.

Het dagelijks bestuur bestaat uit 3 leden: de voorzitter, dhr. J. Wienen, het vertegenwoordigend rijksbestuurslid, dhr. C. Mooij en de vertegenwoordigende wethouder van de gemeente Velsen, dhr. R.J. Verwoort.

Ook in 2019 stonden twee actielijnen uit het meerjarenbeleidsplan 2017-2020 centraal. Enerzijds was dat de ontwikkeling en implementatie van een e-Depotvoorziening voor alle aangesloten overheden en meer in het algemeen de duurzame digitale informatievoorziening. Anderzijds de vermindering en aanpassing van de fysieke dienstverlening op beide locaties ten gunste van de verdere ontwikkeling van de digitale dienstverlening en de daarmee samenhangende verbouwing van de locatie Janskerk.

Receptie locatie Janskerk.

Per 1 september 2019 werd het Programma Digitaal Informatiebeheer ingericht, met een eigen programmamanager en een team van vaste en tijdelijke medewerkers en trainees. Zij realiseren een eigen conserveringsvoorziening voor het NHA in het najaar van 2020. Hiernaast bedient het programma de klantwensen van zorgdragers en innoveert het op de digitale archiefpraktijk.

De vermindering van de fysieke dienstverlening ten gunste van de digitale service aan het publiek en de daarmee samenhangende ingrijpende verbouwing en restauratie van in- en exterieur van het publiekscentrum de Janskerk, werden op 22 november afgerond met de feestelijke heringebruikname van een prachtig verbouwde Janskerk, inclusief een vaste en een tijdelijke expositieruimte voor de unieke collectie van drukkerij Joh. Enschedé.

In 2019 werd een tussenevaluatie gehouden van de eerste twee jaar van het meerjarenbeleidsplan 2017-2020. Onder externe begeleiding werden door het managementteam en in een later stadium door de individuele medewerkers alle actielijnen en actiepunten geëvalueerd. De resultaten werden in een beknopt overzicht in de vergadering van oktober aan het algemeen bestuur gepresenteerd.

In verband met het voorgenomen besluit van het Rijk om op afzienbare termijn uit de gemeenschappelijke regelingen met de RHC's te stappen, hebben de gezamenlijke RHC's in het voorjaar een gemeenschappelijke toekomstvisie opgesteld en aangeboden aan de minister van OCW. Onder externe begeleiding hebben de gezamenlijke RHC's in de loop van het verslagjaar ook verder gewerkt aan een gemeenschappelijk kader, waarbinnen de voorgenomen uittreding van het Rijk zich zou kunnen voltrekken, zonder de organisatorische en financiële toekomst van de individuele RHC's in gevaar te brengen.

II. Bij ons zijn jullie in goede handen

Het Noord Hollands Archief als betrouwbare en innovatieve partner voor overheden

Voorlichting en advisering

Het NHA adviseert aangesloten overheidsorganisaties over digitaal archiveren en helpt zo om overheidsinformatie al vanaf het moment dat deze wordt aangemaakt, duurzaam, betrouwbaar en toegankelijk te houden. In regiobijeenkomsten nodigt het NHA zijn partners uit om hoogtepunten uit de regio met elkaar te delen én om elkaar te spreken. Om extra aandacht te geven aan inhoudelijke onderwerpen die van belang zijn voor zorgdragers zijn er aparte themasessies. In 2019 passeerden de volgende thema's de revue: *data awareness*, het Digitaal Stelsel Omgevingswet en de proeftuinen Wet Open Overheid. Ook is er in samenwerking met het landelijk Kennisnetwerk Informatie en Archief (KIA), een bijeenkomst over duurzaam informatiebeheer georganiseerd in het Provinciehuis in Haarlem. Daarnaast was er in adviseursbijeenkomsten ruimte om actuele ontwikkelingen rondom digitale archivering zoals *Common Ground*, legacy-systemen, hybride archief en de archivering van e-mail, audio- en videotulen te bespreken.

Toezicht

De toezichtstaken die het NHA uitoefent in het kader van lid 2 van artikel 32 van de Archiefwet 1995 werden in 2019 op de volgende manieren uitgevoerd:

- Van de aangesloten gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en de provincie Noord-Holland zijn afwisselend beknopte en uitgebreide verslagen gemaakt. Bij de uitgebreide verslagen is gebruik gemaakt van Kritische Prestatie Indicatoren. Deze KPI's vormen een referentiekader om te toetsen of een overheidsorganisatie voldoet aan archiefwet- en regelgeving. Ze vormen de basis voor het jaarverslag van de archivaris aan de bestuurders van deze overheden. Op zijn beurt verantwoordt het dagelijks bestuur (het College van Burgemeester en Wethouders, de Gedeputeerde Staten) zich hiermee aan het algemeen bestuur (de Gemeenteraad, Provinciale Staten). Het interbestuurlijk toezicht van de provincie, dat op basis van de Gemeentewet uitgevoerd wordt, baseert zijn toezicht ook op de informatie uit de jaarverslagen. Het jaarverslag is daarmee de belangrijkste bron van informatie in zowel de horizontale als de verticale toezichtketen.
- Het NHA was betrokken bij de verificatiegesprekken, die door de provincie Noord-Holland zijn ingesteld in het kader van het interbestuurlijk toezicht. Het in 2019 verder stimuleren van het instellen van een Strategisch Informatie Overleg bij de aangesloten overheden is succesvol gebleken; bij nagenoeg alle aangesloten overheden wordt er minimaal eens per jaar op strategisch niveau overleg gevoerd over informatie- en archiefbeheer. Ook vertegenwoordigde de archiefinspecteur het NHA in verschillende landelijke, provinciale en regionale gremia.
- Er is toezicht gehouden op de goede, geordende en toegankelijke staat van de archiefbeheersscheiden in de fase voorafgaand aan de overbrenging (begeleiden inventarisatie, controle inventaris en materiële staat).

Ingang locatie Janskerk, kaart van Noord-Holland.

- Verschillende organisaties kregen advies over archiefwettelijke onderwerpen.
- Ten slotte zijn alle vernietigingslijsten voor aangesloten overheidsorganisaties beoordeeld en is in 2019 een vervolg gegeven aan het project Hotspotmonitor.

Programma Digitaal Informatiebeheer

In september 2019 ging het Programma Digitaal Informatiebeheer van start. Met dit programma wil het NHA zich verder ontwikkelen naar een expertisecentrum voor duurzaam, betrouwbaar en toegankelijk archiefbeheer. Er is gewerkt aan de opbouw van een slagvaardig team dat de digitale dienstverlening richting klanten aanscherpt en innoveert.

Voorzieningen voor de preservatie van archiefmateriaal vormen hier een belangrijk onderdeel van. Daarbij wordt een tweesporenbeleid gehanteerd. Digitale archiefinformatie die gevormd is door rijksinstellingen wordt gearhiveerd in het rijks-e-Depot. Deze voorziening ontwikkelt het NHA in consortium met andere Regionale Historische Centra en het Nationaal Archief en is in beheer bij het Nationaal Archief. Het NHA heeft geen verplichting om data van lokale overheden ook in het rijks-e-Depot op te nemen.

Digitale archiefinformatie die gevormd is door onze DVO-partners wordt voorbereid voor opname in een eigen, door het NHA beheerde, preservatievoorziening. In 2019 zijn de wensen en eisen voor een dergelijke voorziening in kaart gebracht. Met de gemeente Haarlem is een project rondom de verbetering van datakwaliteit gestart. Archivering van complexe bestandstypen en formaten zoals algoritmes en databases zijn verder onderzocht. Er zijn tests gedaan met hybride archief (hierbij is het archief deels papier en deels digitaal gevormd). Tevens zijn er audiotulpen van de gemeente Zandvoort succesvol opgenomen in het rijks-e-Depot.

Gezicht in Waterland, Joanna Quispel, 2010.
Collectie Provinciale Atlas Noord-Holland.

2,8%

van de gehele archief-
collectie is gedigitaliseerd

300.000

scans voor
scannen-op-verzoek
zijn in 2019 gemaakt

1280

inlichtingsvragen
via de e-mail

504

via de chat

III. Wij zijn er voor iedereen

Van bouwdoos, informatie over je familie, schoolbezoek, lezing, chat tot een lekker kopje koffie

Bezoekers (en aantallen)

Digitalisering en de herinrichting van de Janskerk waren de inzet voor het jaar 2019. Met als resultaat een open en lichte studiezaal met alle faciliteiten op de begane grond.

In 2019 bezochten 8.140 mensen de Janskerk (het publiekscentrum van het NHA) voor tentoonstellingen, evenementen, rondleidingen, educatieve activiteiten of voor het gebouw zelf. In 2018 waren dat er 19.722. Het sterk gedaalde aantal bezoekers is te verklaren doordat de Janskerk van april tot en met eind november voor het publiek gesloten was vanwege bouwkundige aanpassingen. In die periode konden bezoekers op de studiezaal van de locatie aan de Kleine Houtweg terecht.

Het aantal bezoeken aan de studiezalen kwam uit op 5.089 (2018: 6.569). In totaal komt daarmee het aantal bezoeken aan het NHA in 2019 op 13.229 (2018: 26.291). Ten slotte werden 380.939 bezoeken gebracht aan de website van het NHA (2018: 394.610). Ten opzichte van 2018 een daling van 3,7% in bezoeken aan de website. Daarnaast neemt het NHA deel aan veel geraadpleegde landelijke platforms, zoals WieWasWie en Oorlogsbronnen. De toegangen op archieven en collecties worden gepubliceerd als open data.

Net als voorgaande jaren is er sterk ingezet op het digitaliseren van archieven en beeldcollecties. Veelgevraagd en kwetsbaar materiaal wordt voor een breed publiek beschikbaar gemaakt. Bovendien kan het publiek via scannen-op-verzoek inventarisnummers laten digitaliseren.

Gedigitaliseerd en online in 2019

- 12,08 miljoen scans ter vervanging van de microfiches en films op de studiezaal. Inmiddels is een aanzienlijk deel van deze scans online te raadplegen terwijl een ander deel offline op de studiezaal te raadplegen is. Het gaat om de Burgerlijke Stand van Noord-Holland (geboorte-, huwelijks- en overlijdensaktes en huwelijkse bijlagen) en veel geraadpleegde bestanden als Memories van Successie en Bevolkingsregisters.
- De huwelijksaktes 1933-1942 en de huwelijkse bijlagen 1933-1942 van Noord-Holland. Deze digitalisering is gerealiseerd dankzij Familysearch. Aantal scans: 150.000.
- 1491 inventarisnummers / 301.206 scans zijn gedigitaliseerd via scannen-op-verzoek. Een toename van 68% in het aantal verzoeken om scannen-op-verzoek.
- In het kader en op kosten van werkpakket 3 van het Programma Digitale Taken Rijksarchieven 1097 inventarisnummers / 207.179 scans uit notariële archieven van de gemeenten Heemstede, Beverwijk (kantoor I) en Haarlem.

Bezoekers en dienstverlening: overzichten in tabellen

	2019	2018	2017
Studiezalen			
Bezoeken	5.089	6.569	6.440
Bezoekers	2.087	2.473	2.505
Janskerk*			
waarvan scholieren	8.140	19.722	16.314
	1.538	1.364	1.604
Website NHA			
Bezoeken	380.939	394.610	299.544
Bezoekers	207.018	223.488	166.156
Website Krantenviewer			
Bezoeken	193.391	203.212	206.856
Bezoekers	135.755	141.591	143.435
WieWasWie			
Bezoeken	774.449	776.914	816.630
Bezoekers	178.937	172.458	162.917
Geschiedenislokaal			
Bezoeken	37.972	28.410	13.988
Bezoekers	32.190	23.898	11.213

* de maanden juli t/m oktober zijn niet geteld in verband met de verbouwing van de Janskerk

Van de mogelijkheid om informatie via de e-mail over de collecties op te vragen, wordt in de laatste jaren [in 2018: 1.153 en hiervoor veel lager] steeds meer gebruik gemaakt. In 2019 waren er 1.280 verzoeken om inlichtingen over diverse onderwerpen. Ook wordt er steeds meer gebruik gemaakt van de chatdienst, die in 2019 vast op 3 dagdelen in de week werd aangeboden. Dit is een laagdrempelige manier om informatie te krijgen over hoe een onderzoek te starten of algemene vragen over de geschiedenis van Noord-Holland te stellen. In 2019 waren er 504 chatgesprekken.

Kan de computer al lezen?

Kastenvol documenten worden bewaard in de Nederlandse archieven, maar slechts het spreekwoordelijke 'topje van de ijsberg' is online makkelijk te doorzoeken. Niet in de laatste plaats komt dit door de vele oude handschriften die erin te vinden zijn. Wie kan dat nog lezen? Stel je voor dat de computer die oude handschriften kan ontcijferen en doorzoeken. Met dit idee startte het NHA begin 2019 samen met het Nationaal Archief het project 'De Ijsberg Zichtbaar Maken'. Het ambitieuze doel is om twee miljoen scans volledig, full-text te kunnen doorzoeken. Dit gebeurt door de computer te leren lezen met behulp van Transkribus, software op het gebied van handschriftherkenning (Handwritten Text Recognition, HTR).

Om de computer te leren lezen, zijn 100% correcte transcripties nodig. Deze zijn gemaakt door een transcriptieteam, dat eind 2019 een eerste mijlpaal bereikte met de afronding van zijn werk. Het team heeft 7.706 pagina's handmatig getranscribeerd. Al deze scans zijn als 'open data' ter beschikking gesteld voor hergebruik. De resultaten die de computer op basis van deze training-set bereikt, overtreffen de verwachtingen. Maar liefst 95% van de karakters in een woord worden door de computer juist gelezen. Bovendien blijkt dat een aanzienlijk deel van de fouten vooral betrekking heeft op interpunctie in de handschriften. Over een jaar wordt het project afgerond en worden de teksten voor iedereen doorzoekbaar aangeboden via de website.

De Janskerk is gereed voor de toekomst

Op 22 november, een dag voor de 774ste verjaardag van Haarlem, werd de Janskerk - de publiekslocatie van het NHA - na een ingrijpende verbouwing officieel heropend. Voor de studiezaalbezoekers, die tijdens de verbouwing op de locatie Kleine Houtweg terecht konden, ging de studiezaal in de Janskerk op 26 november weer open. Bij de verbouwing en aanpassing van het interieur, die tussen mei en november plaats vonden, zijn onder meer herstelwerkzaamheden aan het stucwerk en schilderwerk gedaan en is de verlichting verduurzaamd. Het aantal plekken op de studiezaal is teruggebracht als reactie op de lagere aantallen bezoekers die naar de studiezaal komen. Door de digitalisering van archieven en collecties en diensten zoals de chatdienst en het scannen-opverzoek maken steeds meer bezoekers vanuit huis gebruik van de diensten van het archief. Er is veel werk gestoken in de digitalisering van de microfilms. Dat heeft het beeld van de studiezaal veranderd en een stuk dienstverlening vergemakkelijkt. Door de concentratie van de studiezaal op de begane grond ontstond er ruimte om op de eerste verdieping een permanente tentoonstelling over de drukkerij Joh. Enschedé en een Historisch DrukLAB te realiseren. Op de begane grond is een handbibliotheek ingericht met de laatste publicaties over Noord-Holland.

Tijdens de verbouwing werd ook het Archiefcafé grondig aangepakt, opgefrist en uitgebreid, waardoor hier in de toekomst meer mogelijkheden zijn om groepen te ontvangen en kleine tentoonstellingen te tonen. In het café worden sinds de heropening uitsluitend producten van biologische oorsprong verkocht. Hierbij wordt zoveel mogelijk samen gewerkt met lokale maatschappelijke initiatieven. Het café wordt beheerd door het NHA.

Bij de verbouwing is ook een glazen pui in de oude kerktoegang geplaatst, waardoor voorbijgan-

8 FEBRUARI T/M 31 MAART 2019

AFFICHES UIT DE JAREN

RETROSPECTIEF
TER ERE VAN
50 JAAR
TONEELSCHUUR

TONEELSCHUUR 50 HAARLEM VIERT CULTUUR n h a

GRATIS ENTREE NOORD-HOLLANDS ARCHIEF - JANSSTRAAT 40

noord-hollands archief

gers vanuit de Jansstraat in de Janskerk kunnen kijken. En er is nog een bijzondere toevoeging. De beelden van Hadrianus Junius (binnen) en Coster (buiten) van de Antwerpse beeldhouwer Schobbens uit de collectie Joh. Enschedé, die dateren uit 1768 en eerder bij dit bedrijf in de Waarderpolder in Haarlem stonden, zijn geplaatst in en voor de Janskerk en wijzen de bezoeker de weg naar de tentoonstelling over drukkerij Joh. Enschedé.

Tijdens de werkzaamheden aan het interieur zijn in opdracht van de gebouweigenaar (de gemeente Haarlem) aan de buitenkant van de Janskerk restauratiewerkzaamheden uitgevoerd. Met deze aanpassingen is de Janskerk nog meer uitgegroeid tot een cultuurplek voor stad en regio, een plek om onderzoek te doen, te studeren, elkaar te ontmoeten, bijeenkomsten bij te wonen en te genieten van dit 701 jaar oude monumentale erfgoed.

Activiteiten

Ondanks de sluiting van juni tot november in verband met de ingrijpende verbouwing van de Janskerk, zijn er voor die periode en vanaf het moment van opening op 22 november veel evenementen gerealiseerd. Ook tijdens de verbouwing is ervoor gezorgd dat een aantal bijeenkomsten (Museumnacht Kids en de Kunstlijn) op de locatie Janskerk konden doorgaan. Ook voor het Geschiedenisfestival, waar het NHA als locatie aan mee zou doen, werd een oplossing gevonden. De lezingen vonden plaats bij Teylers Museum met ondersteuning van een NHA-team.

Eigen tentoonstellingen

- 'Uit alle windstreken. Nieuwe aanwinsten Provinciale Atlas Noord-Holland'
- 'Retrospectief ter ere van 50 jaar Toneelschuur'
- 'Joh. Enschedé in de Janskerk. Drukkerij van waarde' (permanente tentoonstelling) met tijdelijke tentoonstelling over de vignettencollectie van drukkerij Joh. Enschedé
- 'Van Klein naar Groot naar Klein. Hedendaagse illustratoren in dialoog met de rijke collectie Enschedé'

Tentoonstellingen in samenwerking met derden

- Reizende tentoonstelling '200 jaar Noordhollandsch kanaal' in de Bibliotheek Kennemerwaard locatie De Mare in Amstelveen en het Marinemuseum Den Helder
- 'All good music comes from an open mind: 36 jaar club stalker in Haarlem' bij 37PK in Haarlem
- 'Haar Stem in Haarlem' in de Kloostergangen in Haarlem
- 'Fabeldieren en Fantasie in het Archief' van Saša Ostoja in het kader van de Kunstlijn Haarlem
- Honto – Echt waar? van Maria Momers

Overige activiteiten

- Historisch Café over 'Voetbal in Haarlem', 'Haarlem Filmstad' en 'Collectie drukkerij Joh. Enschedé'
- Feestelijke overdracht van de collectie Jacobus van Looy
- Rondleiding door de depots en uitleg over de collectie verzorgd door de Provinciale Atlas Noord-Holland voor de winnaars van de prijsvraag die was uitgeschreven door de provincie Noord-Holland bij de wandeling van de '30 van Zandvoort'.

- Pop-up drukkerij bij Parksessies in de Haarlemmer Hout en bij Zomer in de Zaanen in Haarlem-Noord in het Zaanenpark met materiaal uit de collectie drukkerij Joh. Enschedé
- Deelname aan het Geschiedenisfestival (in samenwerking met Teylers Museum)
- Bezoek van de National Archives of Finland
- Bezoek van studenten van Columbia University en diverse bezoeken van studenten en docenten van de universiteiten Leiden, Utrecht en Amsterdam
- Museumnacht Kids Haarlem
- Kunstlijn en Kinderkunstroute Haarlem
- Feestelijke heropening van de Janskerk met opening van de permanente tentoonstelling over drukkerij Joh. Enschedé
- Diverse rondleidingen door de permanente tentoonstelling 'Joh. Enschedé in de Janskerk'
- Verjaardag van Haarlem met ontbijt voor de jarigen op 23 november
- Theatervoorstellingen van Kindertheater De Boekenfabriek rond de Verjaardag van Haarlem
- Familiedag met preview van het Historisch DrukLAB in het kader van de Verjaardag van Haarlem
- Maandagmatinee van Oneindig Noord-Holland voor leden van de Historische Verenigingen in Noord-Holland
- Borrel met de Wijkraad Binnenstad ter gelegenheid van de heropening van de Janskerk

Activiteiten van derden

- Concert Wings Ensemble
- Concert Projektkoor
- Concert Die Haerlemsche Musyckcamer
- Nieuwjaarsbijeenkomst vrouwensociëteit Haerlems Juweel
- Ontvangst vrouwenorganisatie Inner Wheel
- Bijeenkomst KVAN/Brain
- Bijeenkomsten Stichting Literair Haarlem
- Locatie Zonta Walk
- Vergaderingen van de Colleges van B&W van Velsen, Heemskerk en Uithoorn
- Feestelijke middag voor ouders van de erepenning/penning van verdienste van Haarlem in de Janskerk

Joh. Enschedé in de Janskerk

Op 22 november 2019 is de permanente tentoonstelling 'Joh. Enschedé in de Janskerk. Drukkerij van Waarde' geopend op de eerste verdieping van de Janskerk. Deze tentoonstelling kon worden gerealiseerd met subsidies van 11 fondsen en bijdragen van de Stichting Museum Enschedé, het NHA en 168 grote en kleine sponsors die via een speciale crowdfundingactie doneerden.

De tentoonstelling vertelt met drie ruimtelijke installaties en vitrines over de oprichters, vader Izaak en zoon Johannes Enschedé, over het stadsdrukkerschap en de lettergieterij en over de ontwerpers, de bankbiljetten en de postzegels. Hierbij zijn ook interactieve elementen gebruikt zoals 'magnifiers', een 'maak-je-eigen-bankbiljet' spel en een bak met echte loden letters.

Naast het vaste gedeelte is op de gaanderij op de eerste verdieping van de Janskerk een ruimte voor tijdelijke tentoonstellingen. Hierdoor kunnen speciale onderwerpen en thema's uit de geschiedenis van het bedrijf Joh. Enschedé worden uitgelicht. Op deze manier wordt ook herhaalbezoek gestimuleerd.

Op de gaanderij daarboven is een Historisch DrukLAB ingericht. Hier kunnen bezoekers onder begeleiding speciaal drukwerk maken op 19e-eeuwse drukpersen en wordt het educatieve aanbod rondom de tentoonstelling aangeboden. Het Historisch DrukLAB gaat in 2020 van start.

De tentoonstelling oogst veel positieve reacties, vooral de combinatie van zien en lezen in de tentoonstelling met de interactieve elementen en het zelf maken in het DrukLAB worden als erg inspirerend ervaren.

Wintertentoonstelling

In 2019 is de traditionele zomertentoonstelling door de verbouwing van de Janskerk uitgesteld tot de winter. Op 6 december opende de tentoonstelling 'Van Groot naar Klein naar Groot. Hedendaagse illustratoren in dialoog met de rijke collectie Joh. Enschedé'.

Deze tentoonstelling werd ingericht in samenwerking met gastcurator Marlies Visser (organisator van de Haarlemse Illustratie Biënnale). Voor deze tentoonstelling werden 10 toonaangevende illustratoren gevraagd om in reactie op de collectie vignetten van drukkerij Joh. Enschedé nieuw eigen werk te maken met een specifiek thema. De illustratoren waren: Joost Swarte, Geertje Aalders, Emiel Steenhuizen, Daphne Prochowski, Eline Dam (Zeloot), Saša Ostoja, Bodil Jane, Ikram El Massaoudi, Guido de Boer en Friso Blankenvoort.

In de tentoonstelling werd gekeken hoe wij illustraties tot ons nemen, ervaren en hoe beeldtaal werkt. Een aandachtspunt was om deze tentoonstelling geschikt te maken voor blinden en slechtzienden. Dit werd bereikt door een duidelijk contrastrijke looplijn in de tentoonstelling, speciale 'voelplaten' van de illustraties, een audiotour en een touchscreen om de werken ingezoomd te bekijken.

De werken van de illustratoren waren ook als zeefdruk te koop bij de tentoonstelling. Van elke illustratie is één zeefdruk opgenomen in de eigen collectie.

Educatie

Ondanks de verbouwing brachten maar liefst 2.115 scholieren en studenten van het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en de universiteit een bezoek aan het NHA. Een stijging van ruim 64 % ten opzichte van 2018 (1.285 scholieren en studenten). Als onderdeel van educatieprogramma's / werkcolleges verrichtten 174 van de 2.115 scholieren en studenten zelfstandig onderzoek op de studiezaal.

Een kwart van de bezoeken is te danken aan het educatieprogramma 'Oorlogssporen' van Bureau Discriminatiezaken Kennemerland dat enige jaren geleden met ondersteuning van het NHA tot

stand is gekomen. Als onderdeel van dit programma bezoeken scholieren de tentoonstelling 'Vrouwen in verzet' in de Janskerk.

Het nieuwe programma 'GIF it away', waarbij leerlingen met historisch materiaal bewegende beelden maken, werd zeer goed ontvangen en door het nieuwe kunstprogramma 'Buiten de lijnen' maakte een grote groep kleuters kennis met het NHA. Aan het online-platform Geschiedenislokaal023 is naar aanleiding van de gelijknamige tentoonstelling het thema 'Haar stem in Haarlem' toegevoegd. Zoals de voorgaande jaren steeg zowel het bezoekersaantal als het aantal platforms van het Geschiedenislokaal: regio Alkmaar, Midden Holland, Rotterdam, West-Friesland en Breda sloten zich in 2019 aan bij het initiatief van het NHA (Alkmaar en Midden Holland zijn reeds online).

Het hoogtepunt van het jaar was zonder twijfel de eerste editie van 'Museumnacht Kids Haarlem', waarbij de educatieve programma's werden ingezet. Maar liefst 923 jonge bezoekers (met ouders) bezochten in oktober de Janskerk. De aanhoudende verbouwing was geen belemmering: met beschermend papier afgedekte vloeren werden voorzien van potloodcreaties, er werd gespeurd door het fantasiedierenbos van kunstenaar Saša Ostojica, er werden rondleidingen door het depot gegeven en tot slot werden er gifjes en drukwerken gemaakt.

Communicatie

De nadruk van de communicatie van het NHA lag in 2019 op de marketing rond de nieuwe permanente tentoonstelling over de collectie van drukkerij Joh. Enschedé en de verbouwing en heropening van de Janskerk. Er is een doelgroepgerichte campagne opgezet voor lokale, regionale en landelijke bezoekers aan de nieuwe tentoonstelling, een crowdfundingcampagne gehouden en een pop-up-drukkerij ingericht in samenwerking met het Grafisch Atelier Haarlem. Hiervoor zijn banner/poster-, radio-, digitale, en social-media-campagnes ingezet.

Een van de twee uitgaven die jaarlijks verschijnen van het magazine *Uitgelicht*, was een special over de collectie en de nieuwe tentoonstelling. De heropening van de Janskerk op 22 november met rond 200 gasten in het weekend van de verjaardag van Haarlem was tevens een hoogtepunt. In het openingsweekend kwamen nog eens meer dan 1000 bezoekers af op de tentoonstelling en de nieuw ingerichte Janskerk.

Het aantal volgers van de NHA-social media steeg ten opzichte van 2018 (Instagram: 1.300 (1.030), Twitter 4.085 (3.877), Facebook 2.432 (2.245)).

Er zijn 8 digitale nieuwsbrieven verstuurd aan 3.000 (2.600) abonnees en er is regelmatig een extra nieuwsbrief voor alle collega's gemaakt.

Het NHA kreeg veel aandacht in het *Haarlems Dagblad*. De collectie Enschedé was een aantal keer onderwerp voor een uitgebreid artikel, evenals een bezoek van een Haarlemse delegatie aan de wijk Harlem in New York waar collega's van het NHA aan deelnamen, een bezoek van studenten uit Amerika die op hun beurt in Haarlem kwamen kijken, de Museumnacht Kids, de verbouwing van de Janskerk, de verjaardag van Haarlem en een bijzonder oorlogsfotoboek dat Gerda Kurtz, gemeentearchivaris van Haarlem, ten tijde van WOII maakte.

Provinciale Atlas Noord-Holland

Het NHA beheert de beeldcollectie van de Provincie Noord-Holland, de zogenaamde Provinciale Atlas Noord-Holland. De collectie bestaat uit prenten, tekeningen, kaarten en foto's die betrekking hebben op de hele provincie. De afbeeldingen geven een duidelijk beeld hoe Noord-Holland eruitzag en hoe het zich in de loop van de tijd heeft ontwikkeld. In totaal gaat het om zo'n 82.000 objecten.

In 2019 is de Provinciale Atlas Noord-Holland goed onder de aandacht gebracht. In februari werd in de Janskerk de tentoonstelling 'Uit alle windstreken' getoond. Hierin werd een selectie van de nieuwe aanwinsten uit 2018 gepresenteerd. In mei opende in het Purmerends Museum de tentoonstelling '200 jaar Noordhollandsch Kanaal'. Deze rondreizende thematentoonstelling vertelt het verhaal over het Noordhollandsch Kanaal, waarvan de aanleg begon in 1819. Deze tentoonstelling stond tot eind oktober in Purmerend, waarna hij naar bibliotheek Kennemerwaard, de Mare in Alkmaar-Noord ging. In januari 2020 is hij bij het Marinemuseum in Den Helder geopend. In 2019 werd ook de foto-opdracht van Claudius Schulze opgeleverd. Deze foto-opdracht had als thema 'biodiversiteit', en bracht zodoende allerlei vormen van natuur en de samenleving daarmee in beeld.

Oneindig Noord-Holland

Met ingang van 1 januari 2019 heeft het NHA het digitale verhalenplatform Oneindig Noord-Holland overgenomen van de Stichting Oneindig Noord-Holland. Op 24 april 2019 is er een overeenkomst gesloten tussen de provincie Noord-Holland en het NHA, waarbij het intellectueel eigendom van Oneindig Noord-Holland is overgedragen aan het NHA.

De grote collectie verhalen die Oneindig Noord-Holland door de jaren heen opgebouwd heeft, wordt gedeeld op de website ONH.nl. De provincie Noord-Holland fungeert als opdrachtgever voor de werkzaamheden die het NHA verricht voor Oneindig Noord-Holland en financiert deze werkzaamheden.

In 2019 heeft de redactie van ONH.nl 143 nieuwe verhalen, 135 nieuwsartikelen, 195 activiteiten en 4 nieuwe routes gepubliceerd. In totaal telde Oneindig Noord-Holland eind 2019 5.701 verhalen en nieuwsartikelen.

Om de banden met de historische verenigingen en overige belanghebbende organisaties in Noord-Holland aan te halen is op 25 november 2019 in de Janskerk een bijeenkomst georganiseerd onder de titel 'ONH Maandagmatinee'. Vertegenwoordigers van 22 historische verenigingen namen deel aan deze bijeenkomst, met een inleiding door gedeputeerde Zita Pels, een lezing van Herman Pleij en een Noord-Holland-quiz gepresenteerd door Stef Lokin van NH Nieuws.

Provinciale Atlas Noord-Holland

Gratis Entree | Noord-Hollands Archief | Jansstraat 40

Nieuwe aanwinsten Provinciale Atlas Noord-Holland

Uit alle windstreken

4 T/M 31 MAART 2019 TENTOONSTELLING

noord-hollands archief

IV. Wij bewaren voor later

Het NHA beheert en vormt collecties voor nu en de komende generaties

Toegankelijkheid

Een van de kernprocessen van het archiefbeheer is het toegankelijk maken van archieven en collecties. De archieftoegangen zijn te raadplegen via de website (www.noord-hollandsarchief.nl) en via www.archieven.nl. In 2019 zijn 71 inventarissen of plaatsingslijsten verschenen. Deze zijn gemaakt door medewerkers van het NHA, door derden en door vrijwilligers onder begeleiding van het NHA. In totaal is 341 meter archieven toegankelijk gemaakt.

Preventie en conservering

Het NHA draagt zorg voor een goed materieel beheer van archieven en collecties. In 2019 is ongeveer 230 meter archiefmateriaal beter verpakt en geëtiketteerd. Onder andere de archieven van Rijkswaterstaat Directie Noord-Holland te Haarlem, 1931-1951, meerdere Kantongerechtsarchieven en de Ambachtsbesturen van Haarlemmerliede en Spaarnwoude 1407-1811.

Projecten preventie en conservering in 2019

- Doorlopende controle van het klimaat en de reinheid van de depots op de Kleine Houtweg en de Jansstraat.
- Materiële verzorging van de aanwinsten van de Kennemer Atlas en Provinciale Atlas.
- Doorlopend project van het op formaat en nummer bergen van de Kennemer Atlas.
- Doorlopende conservering van de collecties van de Oude Boekerij.
- Voorbereiding van bruiklenen o.a. aan het Kasteel-Museum Sypesteyn, Museum voor Religieuze Kunst in Uden, Teylers Museum en het Frans Hals Museum.
- Voorbereiding van getoonde objecten voor de nieuwe vaste opstelling 'Joh. Enschedé in de Janskerk. Drukkerij van Waarde'.
- Voorbereiding van archiefstukken in samenwerking met collega's voor het scannen-op-verzoekprogramma.
- Advies over het raadplegen en tentoonstellen van postzegels in samenwerking met een collega van het Nationaal Archief.
- Restauratie van de ontwerptekeningen van J.B. van Loghem van villa De Steenhaag te Haarlem ter voorbereiding op het digitaliseren van deze collectie.

Archiefcollectie

In 2019 heeft het NHA 446,95 (2018: 1.255) strekkende meter archieven verworven. Onderverdeeld in 301,75 strekkende meter van overheden en 145,20 strekkende meter van particuliere organisaties en personen.

Beeldcollectie

In totaal 832 objecten zijn verworven voor de beeldcollectie (kaarten, bouwtekeningen, prenten, tekeningen en foto's). Waarvan 232 objecten voor de Provinciale Atlas en 600 objecten als losse aanwinsten.

Provinciale Atlas

- Prenten en tekeningen: 4 objecten met 13 items (1x uitgave van 10 etsen)
- 1 object met 25 items foto's VARA-studio's
- 31 digitale foto's Foto-opdracht (2018-2019) Claudius Schulz, biodiversiteit
- 30 digitale foto's Foto-opdracht (2019) Lars van den Brink, hergebruik monumenten
- 133 digitale foto's Foto-opdracht Anne Reitsma, aanvulling hergebruik monumenten

Overige collecties

Losse aanwinsten betreft 3 kaarten en plattegronden, 2 technische tekeningen, 42 prenten en tekeningen, 440 foto's, 40 prentbriefkaarten, 9 posters, 44 dia's en 20 (glas)negatieven.

Verworven collecties

- Collectie foto's van de Wilsons Club te Haarlem
- Collectie Theo Mulder, familiearchief en werk als beeldend kunstenaar te Hippolytushoef
- Collectie Club Stalker te Haarlem
- Aanvulling op collectie van architect Jacques van Velsen te Haarlem
- Collectie Jacobus van Looy, 597 tekeningen en het persoonlijk archief, waaronder alle manuscripten, boeken en persoonlijke correspondentie.
- Collectie Cruquius School te Haarlem

Verworven audiovisuele collectie

In totaal 38 objecten zijn verworven: 14 films, 6 video's en 16 geluidsbanden. Daarnaast 2 digitale filmbestanden voor het 'oral history'-project, interviews met Jaap Pop, oud-burgemeester van Haarlem, en met Jos van Kemenade, oud-Commissaris van de Koningin in Noord-Holland.

Bibliotheekcollectie

In 2019 werd de bibliotheek van het NHA uitgebreid met 137 aanwinsten. Aan conserverings- en restauratiewerkzaamheden voor de Oude Boekerij werd 607 uur besteed.

Bruiklenen

In totaal werden er in 24 objecten in bruikleen gegeven. In de tentoonstelling 'Haarlemse helden. Andere Meesters' in het Frans Hals Museum waren Het Schilderboek van Karel van Mander en het 'Liber memoriarum domus hospitalis S. Joannis Hierosolimitani in Haerle(m)' te zien. Teylers Museum leende voor de tentoonstelling 'Jong in de 19e eeuw' het boek 'Gedichten voor kinderen' van Hieronymus van Alphen. Verder waren er in de tentoonstelling 'Wie was de Mol' op Kasteel-Museum Sypsteyn objecten te zien. Ook het Museum Haarlem had gedurende het jaar diverse bruiklenen van het NHA in huis.

Stadspoort te Tanger, Marocco, Jacobus van Looy, 1886.
Collectie Jacobus van Looy.

Depotcapaciteit

Totale depotcapaciteit locatie Jansstraat: 12,8 km
 Totale depotcapaciteit locatie Kleine Houtweg: 43,2 km
 Gebruikte depotcapaciteit locatie Jansstraat: 11,7 km
 Gebruikte depotcapaciteit locatie Kleine Houtweg: 39 km

Historisch Archief Haarlemmermeer

Aan de studiezaal in Hoofddorp zijn 68 (2018: 77) bezoeken gebracht.

Studenten van de Columbia University bezoeken het depot in de Janskerk.

Studenten van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten Den Haag krijgen een inleiding op de collectie Joh. Enschedé op de locatie Kleine Houtweg.

V. De mensen achter het NHA

Een jaar van resultaten en verdieping

Het jaar 2019 was voor het NHA een jaar waarin geogst kon worden. Het werk van voorgaande jaren kreeg vorm in de vernieuwde studiezaal en publieksruimten en vaste tentoonstelling. Het was een jaar met veel zichtbare activiteit en verandering. Alle teams hebben alles op alles gezet om de doelen van 2019 te kunnen behalen. Samenwerken en de schouders er onder zetten is een gezamenlijke kwaliteit gebleken. Het was rumoerig met vertrekkende en komende collega's, die allemaal verrassend goed en snel hun weg vonden bij het NHA. Een aantal collega's rondde na vaak een geheel werkzaam leven bij het NHA op een fijne manier hun carrière af. Verder ging dit jaar het Programma Digitaal Informatiebeheer van start.

Het nieuwe werken in 2019

De afgelopen jaren heeft het NHA ingezet op het nieuwe werken. Onderdeel hiervan is het werken vanuit je talent, meer zelfsturing en tijd- en plaatsonafhankelijk werken. In 2019 is een start gemaakt met het ontwerp van een ruimte voor flexibele werkplekken. Flexibiliteit, ook fysieke, gaat een positie innemen in het werk en zal onderdeel uitmaken van een vernieuwde visie op kantoorinrichting en manier van werken.

Leren en ontwikkelen

Het NHA wil blijven groeien naar een organisatie met vitale, zelfbewuste collega's die in samenwerking met de omgeving hun professionaliteit flexibel en effectief inbrengen. Door verschillende gespreks- en werkmethodeken wordt ingezet op een ontwikkeling vanuit de persoonlijke talenten. De interne coach ondersteunt hierbij en bij de zorg voor vitaliteit in het dagelijkse werk.

Ook in 2019 hebben de medewerkers van het NHA vanuit alle vakgebieden deelgenomen aan netwerkbijeenkomsten en platforms voor kennisdeling. De organisatie heeft het mogelijk gemaakt om meer langdurige vakopleidingen te volgen, onder meer op post-academisch niveau. De medewerkers van het NHA zijn geregeld te vinden bij andere organisaties om kennis uit te wisselen en ervaring op te doen.

In 2019 heeft het NHA voor het vijfde jaar deelgenomen aan de 'Week van de mobiliteit', georganiseerd in samenwerking met 24 overheidsorganisaties in Noord-Holland. In dit kader zijn twee activiteiten aangeboden: loopbaancoaching verzorgd door onze interne coach en verbinden met je oorspronkelijke talenten in samenwerking met Josefien Croese.

Cao en arbeidsrecht

In 2019 heeft het NHA zich aangesloten bij de nieuw opgerichte werkgeversvereniging WSGO, de Werkgeversvereniging voor Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties. Deze werkgeversver-

Tentoonstellingsteam van 'Joh. Enschedé in de Janskerk' met ontwerper Todd van Hulzen.

eniging werkt nauw samen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). De realisatie en vaststelling van de nieuwe cao Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (SGO) liet in 2019 nog op zich wachten. Alle procedures namen meer tijd in beslag dan voorzien. De cao SGO, die met de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) de nieuwe cao wordt, zal pas in 2020 volledig tot stand komen. In de tussentijd is het wel mogelijk de nieuwe cao rechtsgeldig toe te passen.

Formatieve bezetting

Op 31 december 2019 was de bezetting 39,74 fte (31 december 2018: 37,68 fte). Er waren in totaal 47 medewerkers. In 2019 vertrokken 5 medewerkers uit dienst. Er kwamen 8 nieuwe medewerkers in dienst.

Ingehuurde krachten

In 2019 werden diverse externe medewerkers ingezet voor de studiezaal als assistent archieven en collecties, als financieel medewerker, voor de archiefinspectie en als controller. Voor het Programma Digitaal Informatiebeheer werd een trainee aangetrokken. Gedurende het jaar zijn er op diverse momenten medewerkers van Paswerk bij het NHA aan het werk geweest.

Gegevensbescherming

Sinds 25 mei 2018 zijn de regels aangaande de bescherming van persoonsgegevens aangescherpt. Het NHA heeft de verantwoordelijkheid over persoonsgegevens en gegevensuitwisseling op alle terreinen waar het actief is. Daarbij komt dat het zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens complex is door onder andere de snelle ontwikkeling van technische mogelijkheden, denk aan Artificial Intelligence en de specifieke wetgeving voor archiefinstellingen.

Om deze ontwikkelingen in goede banen te leiden is kwaliteitsborging van privacy en informatieveiligheid van belang. Taken op het gebied van informatieveiligheid worden sinds 2017 uitgevoerd door de Chief Information Security Officer (CISO) in nauwe samenwerking met de Specialist Informatiemanagement.

Om de bewustwording te vergroten, voor de controle op de uit te voeren en uitgevoerde privacy-activiteiten en voor advies over zaken die de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen raakt is er sinds 2018 een Functionaris Gegevensbescherming (FG) in dienst.

Voorbeelden van acties die uitgevoerd zijn in 2019 zijn het starten van een bewustzijns campagne, de invoering van diverse procedures en het uitvoeren van een Privacy Impact Assessment (PIA).

Er hebben zich enkele incidenten voorgedaan, waarvan er één is gemeld bij de toezichthouder Autoriteit Persoonsgegevens. De risico-inschatting is dat de mogelijke gevolgen voor de betrokkenen laag zijn.

Stagiaires en werkervaringsplaatsen

Gedurende het jaar zijn er diverse scholieren en studenten voor een korte kennismakingsstage geweest. Twee studenten van de Reinwardt Academie hebben in het restauratieatelier stage gelopen. Zij hebben zich bezig gehouden met het verbeteren van de toegankelijkheid van de collectie objecten van Museum Enschedé en met het beter bergen van de bijzondere collecties van de bibliotheek Zuid-Kennemerland. Een studente Boek- en Papierrestauratie aan de Universiteit van Amsterdam heeft gedurende een stage van 3 maanden een deel van de collectie Voorhelm Schreevoegt materieel verzorgd en ook 70 tekeningen uit de collectie van het glas-in-loodatelier Willem Bogtman te Haarlem, 1912-2002, gerestaureerd en verpakt.

Vrijwilligers

Bij diverse kleinere vrijwilligersprojecten werden tienduizenden persoonsgegevens nader ontsloten. Aan de publicatie hiervan wordt gewerkt. De vrijwilligers werken in grote en kleinere projecten aan de ontsluiting van Bevolkingsregisters, notariële archieven, de dossiers van de rechtbank van Eerste Aanleg Alkmaar, 1811-1838 en het archief van gevangenen van de Gevangenis Amsterdam, 1815-1978. Op het platform Vele Handen hebben 489 vrijwilligers online gewerkt aan ontsluiting van de Bevolkingsregisters in Kennemerland en Amstel- en Meerlanden. Online werkten er ook vrijwilligers mee aan de HIER!-projecten waarbij het standpunt van de cameraman wordt gezocht en aan het digitaal uitknippen van vignetten uit de collectie drukkerij Joh. Enschedé, zodat deze aan de beeldbank kunnen worden toegevoegd. Bovendien werd het online-project HisGis, waarbij historische informatie op een online kaart wordt getoond, met behulp van vrijwilligers gerealiseerd.

Ondernemingsraad

Samenstelling

In 2019 was de Ondernemingsraad samengesteld uit:

Marcel Leechburch Auwers (voorzitter)

Bart Blesgraaf (vicevoorzitter)

Harco Gorter (secretaris)

Overleggen

Er hebben zes reguliere overleggen met de bestuurder plaatsgevonden. Tijdens de overleggen is o.a. gesproken over de onderwerpen organisatieontwikkeling, ARBO, personeelsaangelegenheden en gebouwen. Daarnaast kwam de OR maandelijks bijeen voor intern overleg.

Activiteiten

In 2019 is de Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) uitgevoerd door Van Marle Arbo Scan. De OR heeft de medewerkers om input gevraagd inzake ARBO-gerelateerde zaken. Het plan van aanpak op basis van de RI&E is gepland voor 2020.

Voor de tussentijdse evaluatie van het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020 heeft de OR om input gevraagd van de medewerkers. De OR heeft de ontvangen input voorgelegd aan het MT.

NHA als groen bedrijf

Het NHA spant zich in om de belasting van het milieu, de leefomgeving en de maatschappij te beperken en, waar mogelijk, zelfs een positieve bijdrage te leveren. Zo geschiedt het archieftransport tussen beide locaties met een elektrische bedrijfsauto. Bij de verbouwing van de Janskerk in 2019 is alle verlichting vervangen door energiezuinige led-lampen. (Kantoor)meubilair dat door de herinrichting van de Janskerk overbodig was, is geschonken aan diverse non-profit-organisaties.

Het NHA heeft zich in 2015 aangesloten bij Green Key, een organisatie die certificaten toekent aan bedrijven en instellingen die serieus en controleerbaar bezig zijn met duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. De certificaten worden toegekend in de categorieën brons, zilver en goud. Het NHA beschikte in 2019 over een zilveren certificaat voor de locatie Kleine Houtweg en een gouden certificaat voor de locatie Jansstraat.

Collega's op reis

Het NHA was in april 2019 met twee personen vertegenwoordigd in de Haarlemse delegatie die een werkbezoek bracht aan Harlem (New York City). Hier werden onder meer contacten gelegd met de New York Municipal Archives en Columbia University. Dit leidde ertoe dat in juni 2019 een groep PhD-studenten (van wie het onderzoek raakvlakken had met de Nederlandse geschiedenis) een tegenbezoek bracht aan het NHA. Ook werden ze ontvangen en rondgeleid op het Haarlemse stadhuis door burgemeester (en tevens NHA-bestuursvoorzitter) Jos Wiene.

In september nam onze conserveringsadviseur deel aan de IADA (International Association of Book and Paper Conservators) in Warschau. Zij gaf hier samen met een collega van het Nationaal Archief een lezing over hun onderzoek naar invloed van luchtvochtigheid en temperatuur op postzegels.

Stichting Vrienden van het Noord-Hollands Archief

De Stichting Vrienden van het NHA steunt in brede zin het werk van het NHA. Zij bevordert de publieke belangstelling voor het NHA, onder andere door het geven van lezingen en rondleidingen. Zij stimuleert onderzoek, aankopen en publicaties, bijvoorbeeld door het verstrekken van financiële steun.

De donateursbijeenkomst, die op 18 april werd gehouden, had als thema de Enschedé-collectie. Projectleider Mart van der Wiel hield daarover een voordracht, waarna een selectie uit de collectie kon worden bewonderd. De goed bezochte bijeenkomst werd afgesloten met een gezellige borrel in het Archiefcafé. De permanente tentoonstelling 'Joh. Enschedé in de Janskerk. Drukkerij van waarde' is door de Vriendenstichting met € 5.000,- gesteund, de grootste financiële bijdrage in haar geschiedenis.

Veel donateurs bezochten het Historisch Café, dat zo'n vijf keer per jaar wordt gehouden bij het NHA, in samenwerking met de Stichting Vrienden van het NHA, de Vereniging Haarlem, de Stichting Historisch Schoten en Museum Haarlem.

Donateurs namen ook deel aan verschillende activiteiten die door het NHA werden georganiseerd. Zij ontvangen gratis het magazine Uitgelicht van het NHA dat twee keer per jaar verschijnt.

De Vriendenstichting verleende in totaal € 2.500,- subsidie aan een drietal boeken over Haarlem, waarvan een al is verschenen: Aart van der Kuijl, Geertgen tot Sint Jans. Het mirakel van Haarlem. De twee andere zijn: een boekje van de classicus Hans van de Venne over het Liber Amicorum van Daniel van Vlierden en een boek met bijdragen van verschillende auteurs over de Grote of St.-Bavokerk.

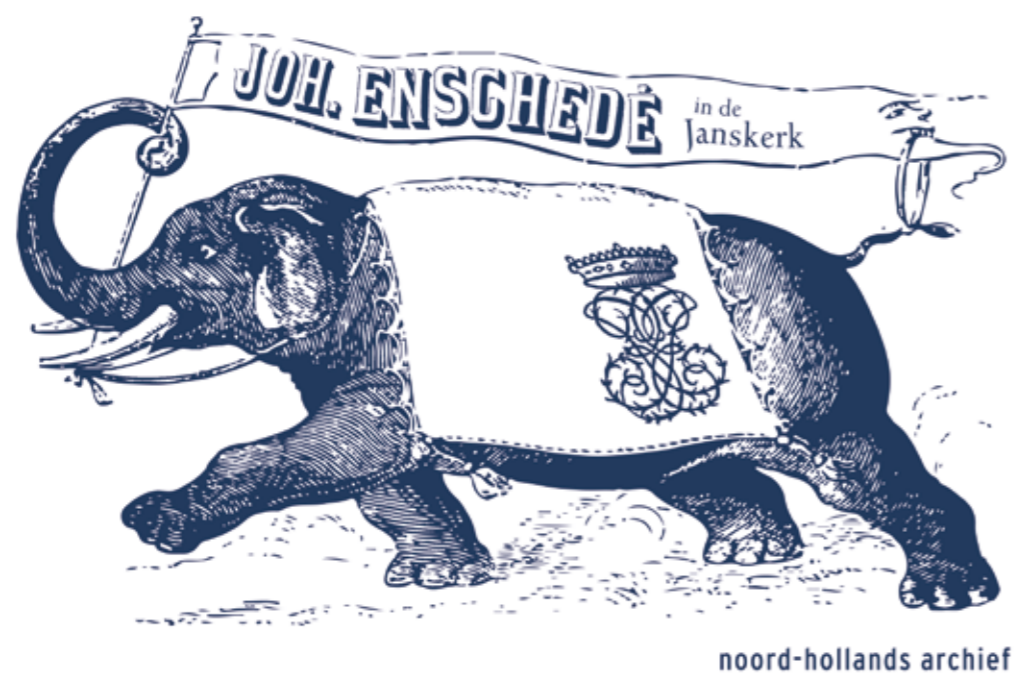
De Vriendenstichting is een van de grootste vriendenclubs van een archief of regionaal historisch centrum in Nederland. Er hebben zich in 2019 veertien nieuwe donateurs aangemeld. Per 31 december 2019 waren er 303 donateurs van wie acht donateurs voor het leven. Nieuwe donateurs ontvingen als welkomstgeschenk een exemplaar van het boek Zevenhonderd jaar Janskerk Haarlem 1318-2018, geschreven door de secretaris van de Vriendenstichting. Verheugend is dat veel donateurs meer betalen dan de minimum jaarbijdrage van € 15,-. In 2019 kwam er een extra bedrag van € 1.130,- binnen.

Het bestuur kwam vijf keer bijeen. Maarten Poldermans, sinds 2013 bestuurslid/penningmeester, trad op 5 november 2019 als penningmeester af, maar bleef als bestuurslid aan. Hij werd opgevolgd door Henk Groffen, die ook de donateursadministratie voor zijn rekening neemt. Het bestuur werd ook uitgebreid met Annelies Olgers, die op 15 januari werd benoemd.

Samenvatting jaarrekening

	2018	2019
Bijdrage overheid	€ 5.616.268	€ 6.870.868
Overige opbrengsten	€ 603.629	€ 624.440
Totaal opbrengsten	€ 6.219.897	€ 7.495.308
Personeelskosten	€ 2.803.862	€ 3.001.468
Directe kosten	€ 490.908	€ 1.011.706
Indirecte kosten	€ 2.379.986	€ 2.121.089
Inleg bestemmingsreserve	€ 419.049	€ 175.146
Totaal kosten	€ 6.093.805	€ 6.309.409
Exploitatieresultaat	€ 126.092	€ 1.185.899*

* Dit exploitatieresultaat omvat een bijdrage van het ministerie van OCW van € 762.000 voor achterstallig onderhoud aan het gebouwencomplex Kleine Houtweg 18.

Ingang locatie Janskerk.

Heropening van de Janskerk na de ingrijpende verbouwing en opening van de permanente tentoonstelling 'Joh. Enschedé in de Janskerk' op 22 november 2019 door burgemeester Jos Wielen.

Colofon

Tekst

Noord-Hollands Archief

Redactie & Eindredactie

Annabelle Arntz

Fotografie

Kim Krijnen

Grafisch ontwerp & DTP

Michael Kolf - picadia.to the point.

Noord-Hollands Archief

Locatie Janskerk

Jansstraat 40

2011 RX Haarlem

(023) 517 27 00

Locatie Kleine Houtweg

Kleine Houtweg 18

2012 CH Haarlem

(023) 517 27 00

Noord-Hollands Archief

Locatie Janskerk
Jansstraat 40
2011 RX Haarlem
(023) 517 27 00

Locatie Kleine Houtweg
Kleine Houtweg 18
2012 CH Haarlem
(023) 517 27 00

Joh. Enschedé, drukkerij van

Rijkde letters

Wealth in letters

www.noord-hollandsarchief.nl
info@noord-hollandsarchief.nl
www.facebook.com/nharchief
www.twitter.com/nharchief
www.instagram.com/nharchief